

UVODNE NAPOMENE UZ TEKST REZOLUCIJE UNCTAD-a
NA POLJU POMORSTVA

Na nedavno završenom VI zasjedanju UNCTAD-a usvojeno je 20 rezolucija i zvještaj o ocjeni medjunarodne situacije. Dvanaest rezolucija odnosi se na glavna pitanja, a jedna od njih je i Rezolucija o aktivnostima UNCTAD-a na polju pomorstva.

Namjera nam je da u ovom broju periodika UPPPK objavimo u izvorniku i prijevodu tekst Rezolucije, kako bi se omogućilo širem krugu zainteresiranih upoznavanje s njenim sadržajem.

Pored nekoliko uvodnih riječi o radu beogradskog zasjedanja UNCTAD-a na polju pomorstva, objavit ćemo na kraju teksta nekoliko važnijih dokumenata donešenih od strane UNCTAD-a u razdoblju od srpnja 1977. do veljače 1983, a koji se odnose na pojedina pitanja i probleme naznačene u tekstu Rezolucije.

Prijevod Rezolucije radjen je prema tekstu dok. TD/L. 251 od 29. lipnja 1983. i njegovom dodatku, koji je konsenzusom usvojen na završnom zasjedanju Konferencije.

U radu VI zasjedanja UNCTAD-a /Beograd, 6. lipnja - 2. srpnja 1983/ sudjelovalo je 149 država članica od 166 pozvanih, 4 oslobođilačka pokreta, 14 specijaliziranih agencija UN, 40 međjuvladinih organizacija i 28 nevladinih organizacija.

Pomorstvo je, prema unaprijed utvrđenom dnevnom redu, svrstano pod točku 13 /b/ i raspravljano u IV Komitetu kao dio tzv. "Košare pitanja".

Komitet je ovo pitanje trebao razmotriti u razdoblju od 7. do 16. lipnja 1983. Međutim usprkos svim nastojanjima Predsjednika IV Komiteta da se drži utvrđenog rasporeda, određene teškoće u radu pojavljuju se već na početku, tako da se s pregovaranjem nastavilo sve do 28. lipnja 1983.

Radi lakšeg usuglašavanja stavova i veće mogućnosti za postizanje konsenzusa, osnovana je Kontakt grupa za pomorstvo, kojoj je predsjedavao Predsjednik IV Komiteta, turski ambasador u Ženevi, gospodin Inan.

Na početku svoga rada Grupa je pred sobom imala tri dokumenta:

/a/ Dok. TD/278 od 6. veljače 1983, pod naslovom: "VI UNCTAD - Aktivnosti UNCTAD-a na polju pomorstva". Radi se o iscrpnoj studiji o stanju, problemima i mogućim rješenjima na području pomorstva, izradjenoj od strane Tajništva UNCTAD-a.

/b/ Dok. TD/VI/C.4/L.4 - prijedlog teksta Nacrta rezolucije o pomorstvu stavljen od strane Grupe 77, a koji je usvojen na ministarskom sastanku Grupe u Buenos Airesu ožujka ove godine.

/c/ Dok. TD/VI/C.4/L.5 - prijedlog Nacrta rezolucije o stupanju na snagu Konvencije UN o kodeksu ponašanja li-nijskih konferencija, stavljen takodjer od strane Grupe 77. Medjutim, o ovom se dokumentu nije stiglo raspravljati.

Neposredno nakon početka rada Kontakt grupe, razvi-jene zemlje okupljene u grupi "B", podnijele su svoj pri-jedlog Nacrta rezolucije o pomorstvu sadržan u Dok. TD/VI/C.4/L.3.

Grupa 77 je, kao što je već rečeno, utvrdila svoju Platformu za usuglašavanje stajališta i postizanje dogo-vora s razvijenim zemljama na ministarskom sastanku u Buenos Airesu. Medjutim, o nekim pitanjima Grupa nije po-stigla potpunu suglasnost. Ovdje u prvom redu mislimo na neslaganje Paname i Liberije s dijelom prijedloga teksta Nacrta rezolucije o pomorstvu, koji se odnosi na poslova-nje brodova "zastave pogodnosti" /flag of convenience/. Tako su za vrijeme beogradskog zasjedanja s jedne strane Panama i Liberija inzistirale na izmjeni odredjenih člano-va predloženog Nacrta Grupe 77, dok je pak s druge strane, Grupa 77 nastojala otkloniti stavljene rezerve kako bi mo-gla zauzeti jedinstveno stajalište u pregovorima. Općepri-hvatljivo rješenje je konačno pronadjeno, ali takvo, da je Panama s njim bila u potpunosti suglasna, dok je Liberija zadržala svoje pravo rezerve s obrazloženjem da se ne može suglasiti s tekstom koji je po istom pitanju različit od ranije usvojene rezolucije Generalne skupštine A/37/209.

Što se tiče stajališta ostalih pregovaračkih grupa, situacija je bila slijedeća:

Razvijene ^{su} zemlje, usprkos razlikama u nekim pitanjima sadržanim u, po njima "preambicioznoj Platformi usvojenoj u Buenos Airesu", smatrale da su pregovori neophodni, te su u njima ostali do kraja zasjedanja. Rezoluciju su prihvatile uz rezervu, prema kojoj njihova suglasnost s usvojenim tekstom postoji samo ukoliko aktivnosti Tajništva UNCTAD-a koje proizlaze iz Rezolucije, ne iziskuju dodatna financijska sredstva.

NR Kina je u cijelosti podržavala stajališta Grupe 77, a njezina aktivnost je naročito dolazila do izražaja u kriznim momentima kada je imala vrlo korisne i prihvatljive prijedloge i rješenja.

Grupa "D" socijalističkih zemalja istočne Evrope je, uz neke svoje prijedloge, kod većine najbitnijih pitanja bila uz Grupu 77 čime je, nema sumnje, znatno doprinijela pregovaračkoj poziciji zemalja u razvoju.

Interesantno je ukazati i na istup predstavnika EEZ, u plenumu IV Komiteta, deklaracijom o prihvaćanju Konvencije UN o kodeksu ponašanja linijskih konferencija od strane SR Njemačke i Nizozemske. Prema njegovoj izjavi, iako su za sada samo dvije države članice EEZ ratificirale navedenu Konvenciju, može se očekivati da u skoroj budućnosti to učine i ostale članice Zajednice. Ističući njihovu spremnost na primjenu odredaba Konvencije po njezinom stupanju na snagu, predstavnik EEZ je također izjavio da očekuje da će sve države ugovornice /misli prvenstveno na ZUR/ primjenjivati Konvenciju u skladu s njezinim ciljem i odredbama, te da će se izbjegavati primjena jednostranih mjera prethodne kontrole tereta prilikom utovara, jednostrano utvrđivanje vozarina i izuzeće od primjene odredbi Konvencije na prijevoze tereta koje zaključuju vladine agencije. Posebno je naglašeno da ova grupa zemalja smatra da se i nakon stupanja na snagu Konvencije linijski prijevoz robe ne - konferencijskim brodarskim linijama treba zadržati uz uvjet lojalne konkurencije zasnovane na komercijalnoj osnovi.

I na kraju možemo reći da Rezolucija kao paket kompromisnih rješenja, prihvaćena konsenzusom uz dvije rezerve, predstavlja maksimum koji se mogao postići u pregovorima između ZUR i RZ na konferenciji ovakvoga tipa i pod okolnostima koje trenutno vladaju u međunarodnoj zajednici. Stoga se daljnji pregovori i usuglašavanje stavova između ovih grupa zemalja nužno nameću, a to potvrđuje i ova Rezolucija činjenicom da nije dala niti jedno konačno rješenje na pitanja o kojima se diskutiralo na VI zasjedanju UNCTAD-a.

A.S.